

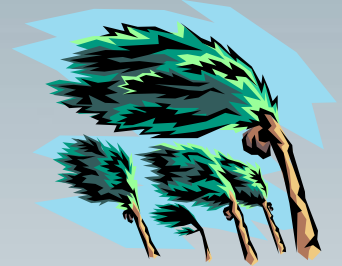

SOUČASNÉ PROBLÉMY S VĚTRÁNÍM

Zuzana Mathauserová

zuzana.mathauserova@szu.cz

Větrat ?

Všechny parametry vnitřního prostředí budov ovlivňuje větrání – je základním prostředkem k zajištění takového stavu vnitřního prostředí, které negativně neovlivní zdraví i pocit pohody člověka.

Vnitřní prostředí budov

je definováno hodnotami fyzikálních, chemických a biologických ukazatelů

- všechny jsou ovlivnitelné větráním.

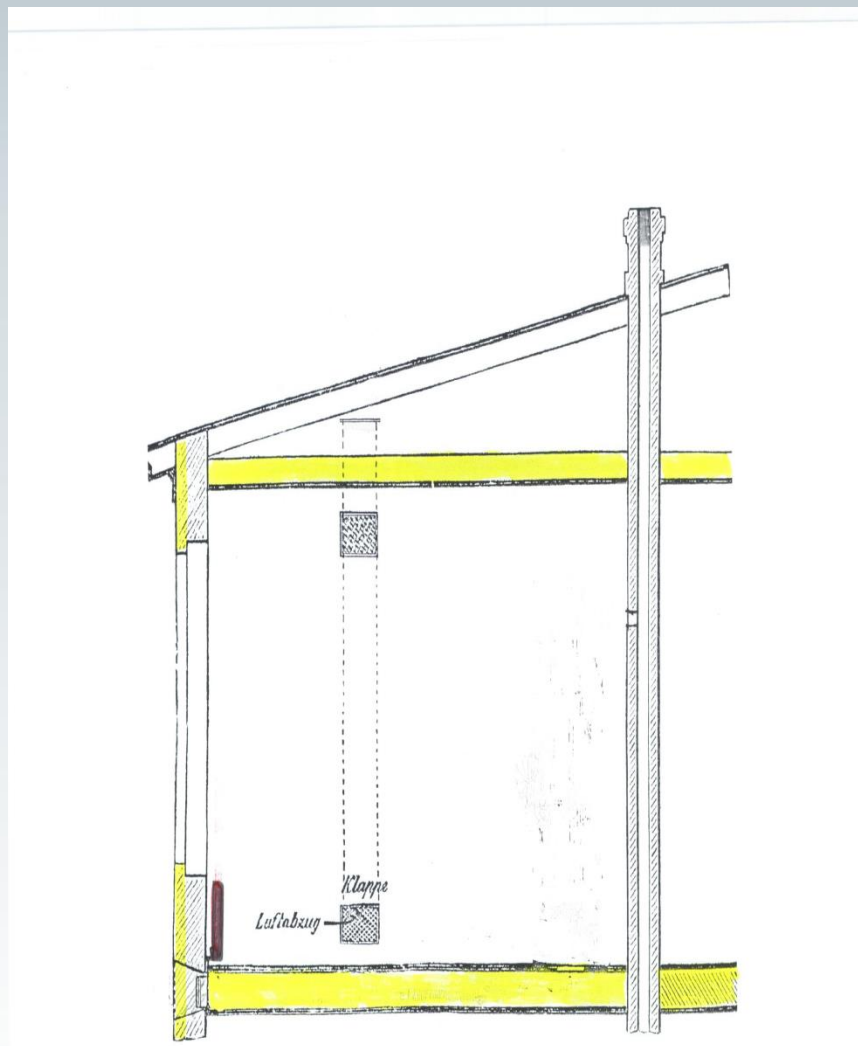
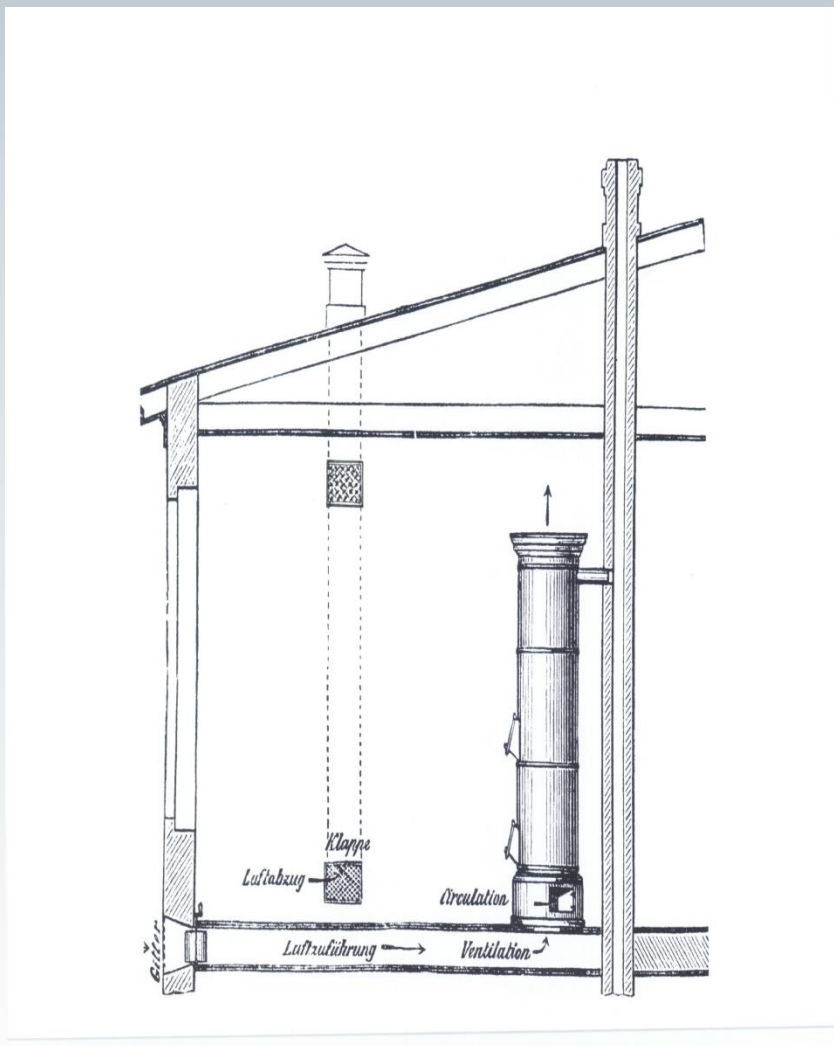
HYGIENICKÉ POŽADAVKY JSOU NADŘAZENÉ HLEDISKŮM ÚSPOR ENERGIE a musí být ve vnitřním prostředí budov dodrženy i při zateplení obvodového pláště a výměně výplní okenních otvorů !!!!!

K ŠETŘENÍ ENERGIÍ TĚSNĚNÍM VĚTRACÍCH OTVORŮ, TEDY NA ÚKOR VĚTRÁNÍ NESMÍ NIKDY DOCHÁZET.

Důvod současných problémů se zhoršenou kvalitou prostředí:

- **Snižování tepelných ztrát objektu a energetické náročnosti systémů větrání/vytápění jeho utěsněním – výměnou původních oken za okna těsná bez řešení dostatečného větrání.**
- **Necitlivá rekonstrukce bez zohlednění požadavků na větrání.**

Původní řešení a po novodobé opravě

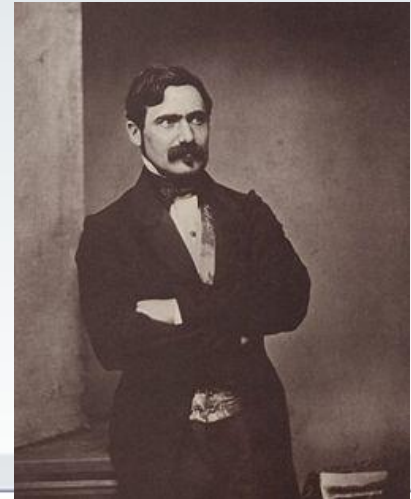
Co se dá ovlivnit větráním?

- **Chemické látky v ovzduší, odéry**
- **Tepelně vlhkostní podmínky**
- **Prašnost**
- **Mikrobiální kontaminace**
- **Hluk, vibrace**
- **Elmag a el pole**
- **Osvětlení**
- **Ionizace vzduchu**

Základní požadavek na větrání - Pettenkoferovo kritérium

Max von Pettenkofer (1818 - 1901)

- prokázal, že **hlavními metabolity jsou CO₂ a vodní pára**
- měřil množství CO₂ ve vydechovaném vzduchu a zjistil, že produkce CO₂ závisí na fyzické aktivitě - v bdělém stavu produkuje **dospělý člověk cca 16 l/h CO₂**
- zjistil, že koncentrace CO₂ informuje ve vnitřním prostředí o kvalitě větrání
- stanovil jeho maximální přípustné množství na **0,1 obj. % = 1000 ppm**
- z toho vyplývá **dávka čerstvého vzduchu pro dospělou osobu 25 m³/h**

Pobytové prostory

vyhláška č. 6/2003 Sb.

Typ pobytové místnosti	Výsledná teplota t_g (°C)	
	teplé	chladné
Ubytovací zařízení	$24,0 \pm 2,0$	$22,0 \pm 2,0$
Zasedací místnosti	$24,5 \pm 1,5$	$22,0 \pm 2,0$
Haly kulturní i sportovní	$24,5 \pm 1,5$	$22,0 \pm 2,0$
Učebny	$24,5 \pm 1,5$	$22,0 \pm 2,0$
Ústavy sociální péče	$24,0 \pm 2,0$	$22,0 \pm 2,0$
Zdravotnická zařízení	$24,0 \pm 2,0$	$22,0 \pm 2,0$
Výstaviště	$24,5 \pm 2,5$	$22,0 \pm 3,0$
Stavby pro obchod	$23,0 \pm 2,0$	$19,0 \pm 3,0$

Platné předpisy stanovující limity pro jednotlivé faktory vnitřního prostředí + požadavky na větrání

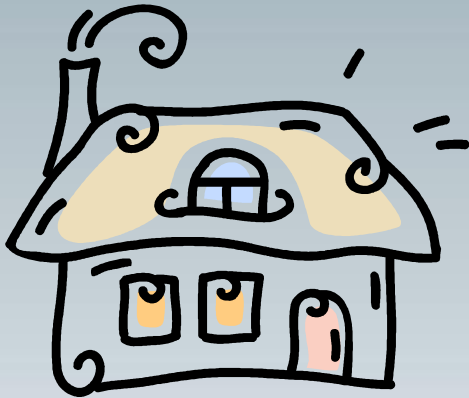
Typ prostředí	Předpis	Existují limity pro:
pracovní	NV č. 9/2013 Sb., č. 93/2012 Sb., č. 68/2010 Sb., č. 361/2007 Sb.	MKL, chemické látky a prašnost, osvětlení, <u>větrání</u> .....
stravovací	vyhláška č. 602/2006 Sb.	žádné limity neexistují
školské	vyhláška č. 343/2009 Sb.	MKL, <u>větrání</u>
pobytové	vyhláška č. 6/2003 Sb.	MKL, chemické látky a prašnost, výskyt mikroorganismů, výskyt roztočů
bazény, sauny	vyhláška č. 238/2011 Sb.	MKL, osvětlení, <u>větrání</u> , mikrobiální kontaminaci vody
vnitřní prostředí staveb	vyhláška č. 20/2012 Sb.	<u>větrání</u> , koncentrace CO ₂

Shrnutí požadavků na větrání v hyg. předpisech

Prostředí	Předpis	Množství přiv. vzduchu
Pracovní prostředí	NV č. 361/2007 Sb. NV č. 93/2012 Sb.	min 25 (35) / 50 / 70 / 90 m³h⁻¹ na pracovníka
Stravování	Vyhláška č. 137/2004 Sb. č. 602/2006 Sb.	min 50/60/70/100/150 m ³ h ⁻¹ na pracovníka i konzumenta požadavky nejsou
Školství	Vyhláška č. 343/2009 Sb.	20 až 30 m³h⁻¹ na žáka
Bazény, sauny	Vyhláška č. 238/2011 Sb.	hala bazénu nejméně 2 h⁻¹
Pobytové místnosti	Vyhláška č. 6/2003 Sb. Vyhláška č. 20/2012 Sb.	požadavky nejsou 25 m³h⁻¹; 0,5 h⁻¹

Byty	ČSN	25 m³h⁻¹, 0,5 h⁻¹
-------------	------------------	---

Výměna vzduchu v prostoru

způsobem

PŘIROZENÝM

NUCENÝM

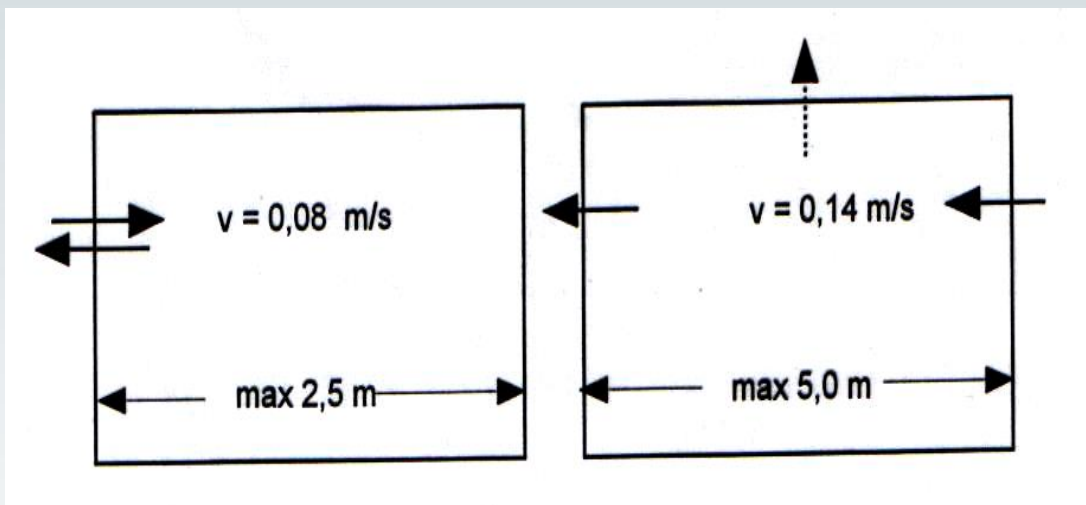
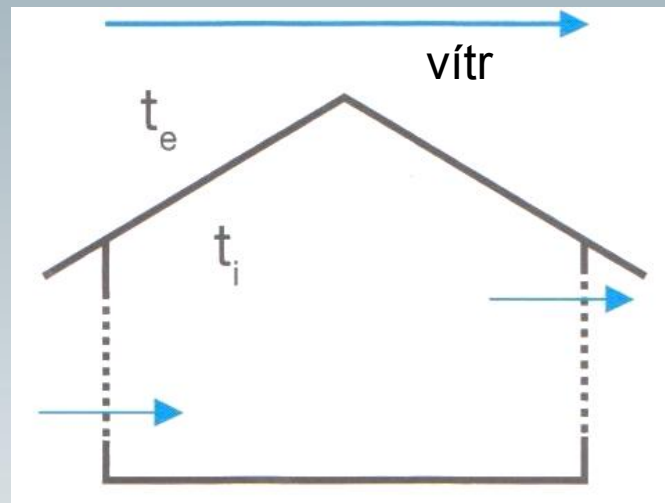
PŘI POUŽITÍ KLIMATIZACE

Přirozené větrání

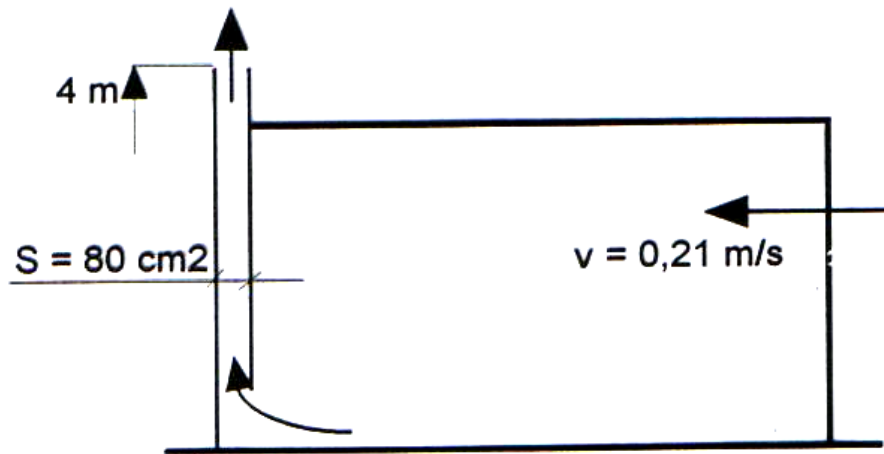
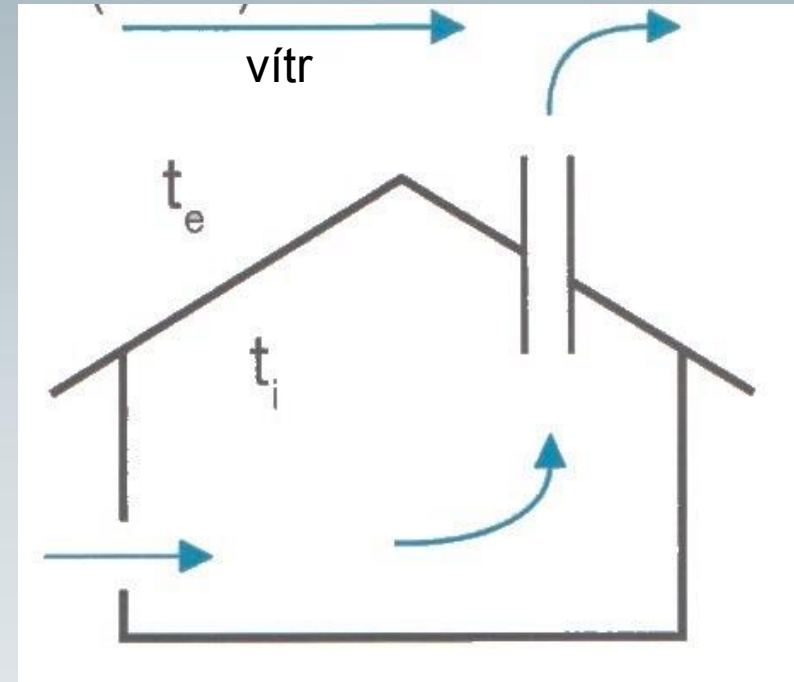
Infiltrace, exfiltrace, provětrání

**Těsná okna
systém větrání
není funkční**

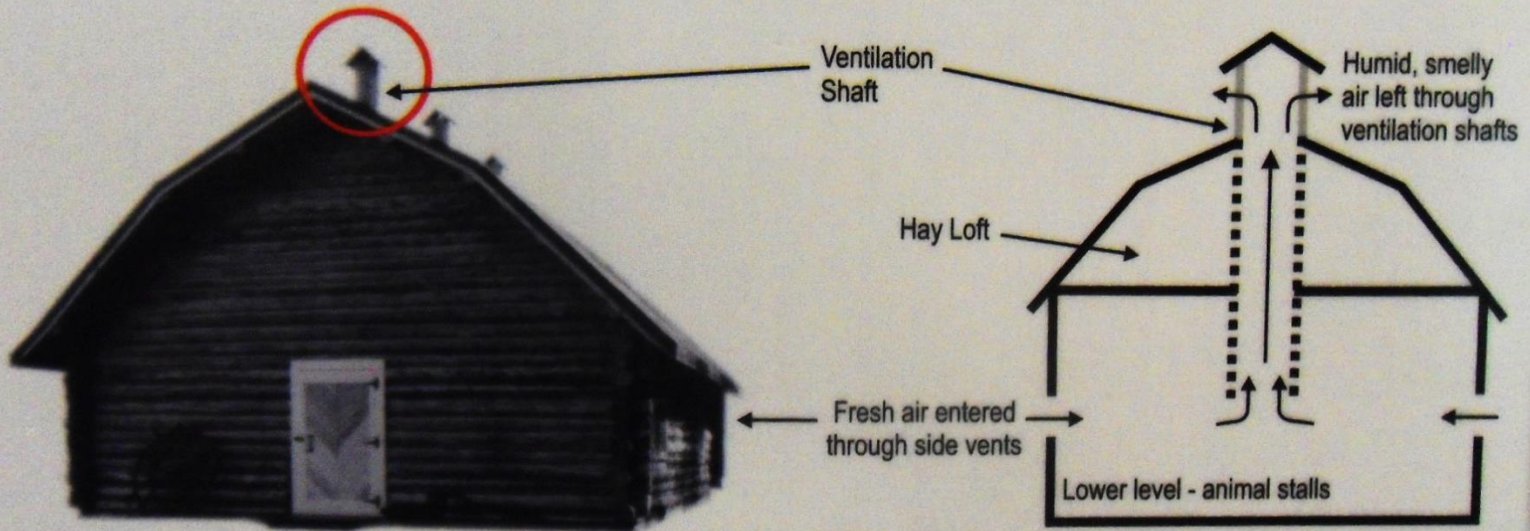
Historicky nejstarší, nám nejbližší, závislé na rozdílu hustot (teplot) vzduchu venku a uvnitř a působení větru, neregulovatelné a energeticky nekontrolovatelné.

Šachtové větrání využití komínového tahu (komíny, světlíky, zděné nebo potrubní šachty)

**Utěsnění prostoru →
systém větrání není
funkční**

Aljaška 1896- 1910

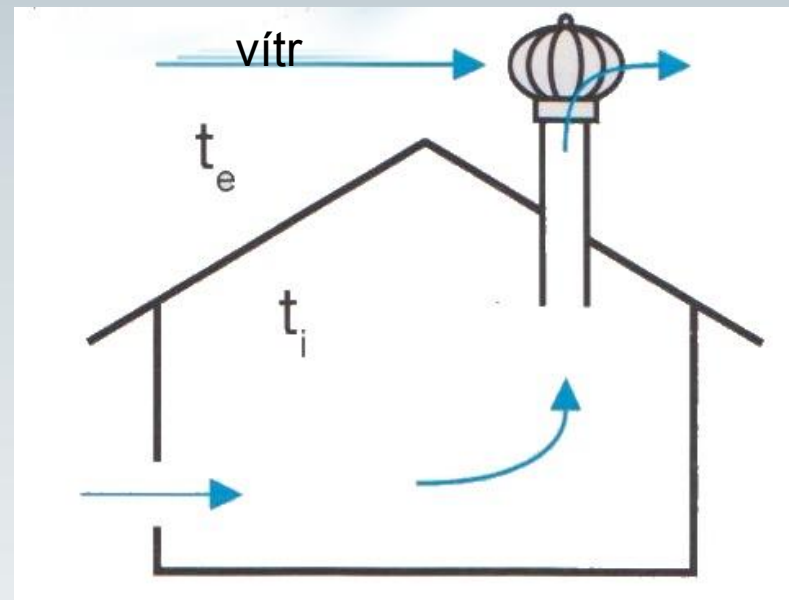

the barn's ventilation system

in the Wilderness

Šachtové větrání s rotačními hlavice

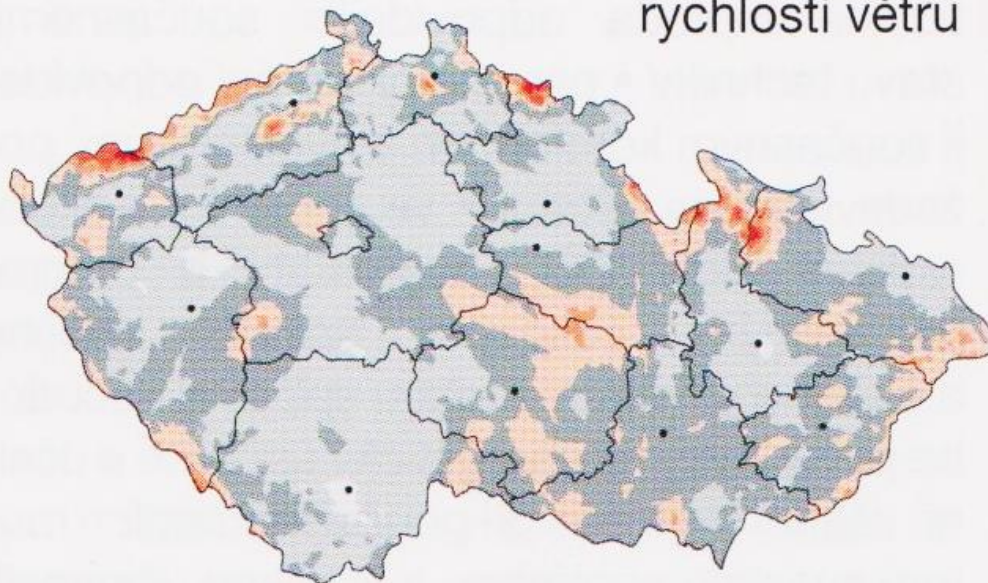
Při nejčastějších rychlostech větru (cca 0 – 15 m/s) je účinnost rotační hlavice nepatrná (do cca 5 Pa).

Těsná okna →
systém větrání není
funkční

orientační průměrné roční rychlosti větru

km/h

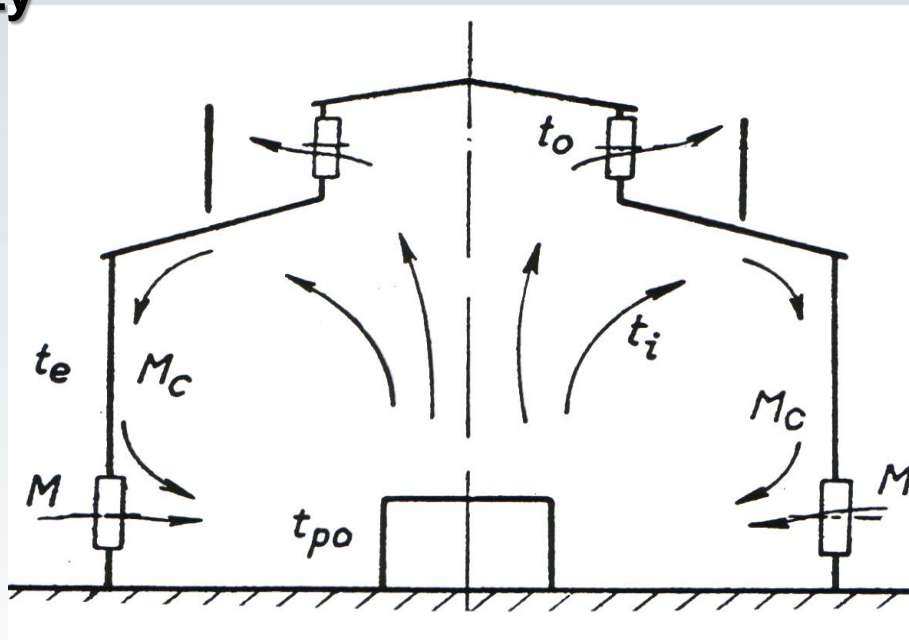
7 11 15 18 22 25 29

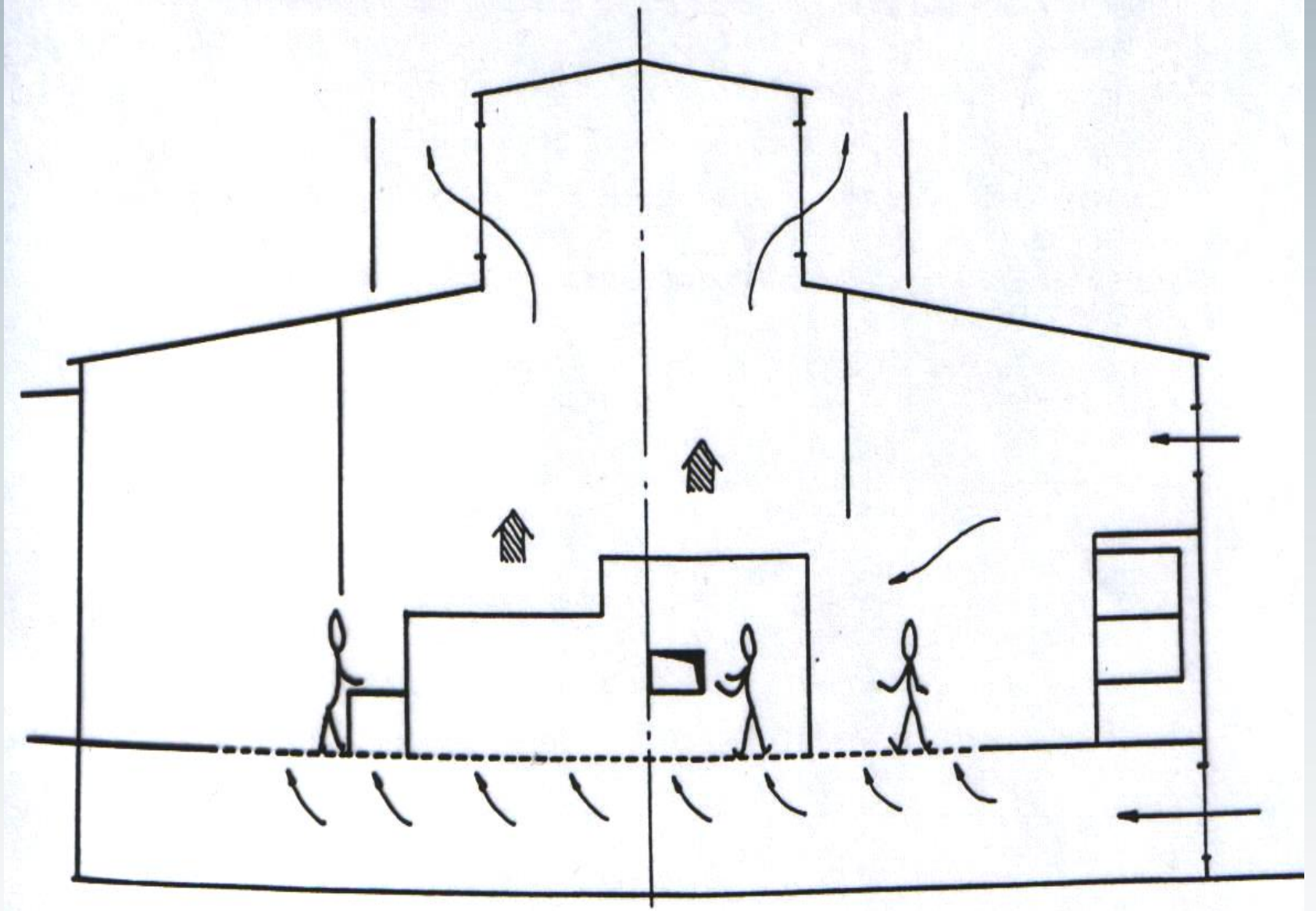
stupeň	vítr	km/h
0	bezvětří kouř stoupá kolmo vzhůru	< 1
1	vánek směr větru poznatelný podle kouře	1–5
2	větřík listí stromů šelestí	6–11
3	slabý vítr listy a větvičky v trvalém pohybu	12–19
4	mírný vítr zdvihá prach a útržky papíru	20–28
5	čerstvý vítr listnaté keře se hýbají	29–39
6	silný vítr používání deštníků je nemožné	40–49
7	mírný víchr chůze nesnadná, stromy se kývají	50–61
8	čerstvý víchr chůze nemožná, ulamují se větve	62–74
9	silný víchr vítr strhává komíny, tašky se střech	75–88
10	plný víchr vyvrací stromy, poškozuje budovy	89–102
11	vichřice působí rozsáhlá pustošení	103–114
12	orkán ničivé účinky	> 117

Aerace (samočinné větrání)

Utěsnění přívodních otvorů
systém větrání není funkční →

Průmyslové teplé a horké
provozy

Funkce oken

- přirozené denní osvětlení místností
- oslunění místností
- výměna vzduchu v místnostech**
- výhled do vnějšího prostoru
- architektonický vzhled budovy

Typ okna a okenní spáry	Souč. spárové průvzdušnosti $i_{l,v}$ (m³/m.s.Pa^{0,67})
Okno jednoduché dřevěné netěsněné	$1,9 \times 10^{-4}$
Okno dřevěné zdvojené, netěsné spáry	$1,4 \times 10^{-4}$
Okno dřevěné zdvojené s těsněním KOVOTĚS	$0,7 \times 10^{-4}$
Okno těsněné neoprenovými profily	$0,2 - 0,4 \times 10^{-4}$
Okna dřevěná nebo plastová, těsněná kovová	$0,10 - 0,40 \times 10^{-4}$

Výměna vzduchu v místnosti 30 m³, ...

$i_{l,v}$ m ³ /m.s.Pa ^{0,67})	délka spár oken (m)	dávka vzduchu (m ³ .h ⁻¹)	násobnost výměny (h ⁻¹)
0,1 x 10⁻⁴	9,0	1,4	0,04
0,3 x 10⁻⁴	9,0	4,1	0,13
0,5 x 10⁻⁴	9,0	6,8	0,22
0,7 x 10⁻⁴	9,0	9,5	0,31
1,0 x 10⁻⁴	9,0	13,6	0,44
1,4 x 10⁻⁴	9,0	19,0	0,62

Infiltrace/exfiltrace

**u stavebně těsných objektů s těsnými
nebo utěsněnými okny**

$$\boxed{\approx 0},$$

**tj. přirozené větrání není funkční
a nezajistí požadavky předpisů,
resp. min hygienický požadavek
na větrání**

Důsledek nedostatečného větrání

Vysoká vlhkost (plísně)

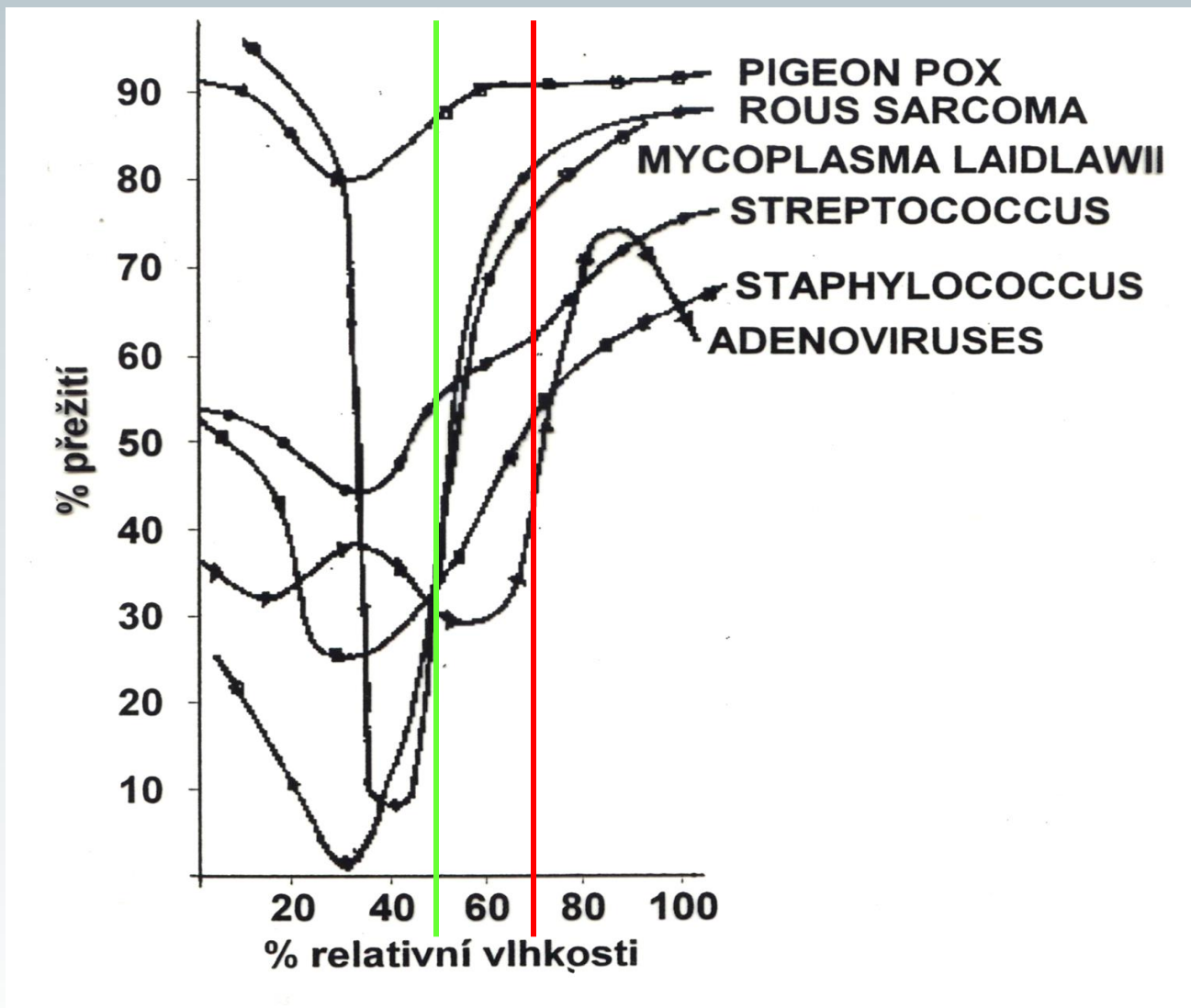
Oxid uhličitý, uhelnatý

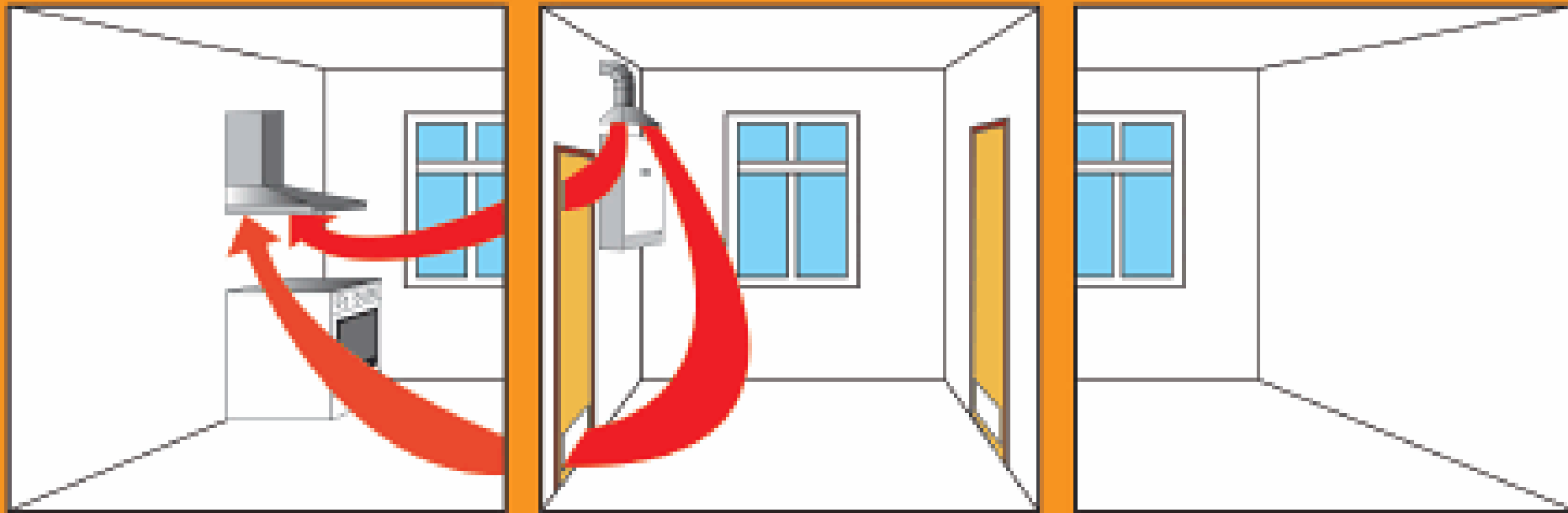
Radon

(prašnost, VOC a další chemické látky ....)

Růst mikroorganismů v závislosti na relativní vlhkosti vzduchu

Vytvoření podtlaku

**HROZÍ NEBEZPEČÍ PORUŠENÍ TAHU KOMÍNA
A VRACENÍ SPALIN DO MÍSTNOSTÍ**

Vyhláška č. 20/2012 Sb.

V místnostech, kde jsou instalovány spotřebiče paliv, musí být vždy zajištěn přívod venkovního vzduchu rovný minimálně průtoku spalovacího vzduchu pro jmenovitý výkon a typ spotřebiče.

Faktory ovlivňující výskyt radonu uvnitř objektu

1. koncentrace radonu v podloží domu
2. propustnost podloží pro plyny
3. izolace stavby vůči podloží
4. těsnost stavby
5. intenzita větrání

Vyhláška č. 20/2012 Sb.

- pobytové prostory:

množství vyměňovaného venkovního vzduchu je **25 m³/h na osobu**, nebo minimální výměna vzduchu **0,5 h⁻¹**. Jako ukazatel kvality vnitřního prostředí slouží oxid uhličitý **CO₂**, jehož koncentrace ve vnitřním vzduchu nesmí překročit hodnotu **1500 ppm**.

Koncentrace CO₂

- **360 až 400 ppm:** koncentrace ve venkovním vzduchu
- **800 až 1 000 ppm:** doporučená úroveň CO₂ ve vnitřních prostorách
- **1 200 až 1 500 ppm:** doporučená maximální (reálná) úroveň CO₂ ve vnitřních prostorách
- **> 1 500 ppm:** nastávají příznaky únavy a snižování koncentrace, ospalost, letargie ...
- **< 5 000 ppm:** maximální bezpečná koncentrace bez zdravotních rizik
- **> 5 000 ppm:** nevolnost, zvýšený tep
- **> 10 000 ppm:** prokázány zdravotní problémy
- **> 40 000 ppm:** životu nebezpečné i při krátkodobém působení

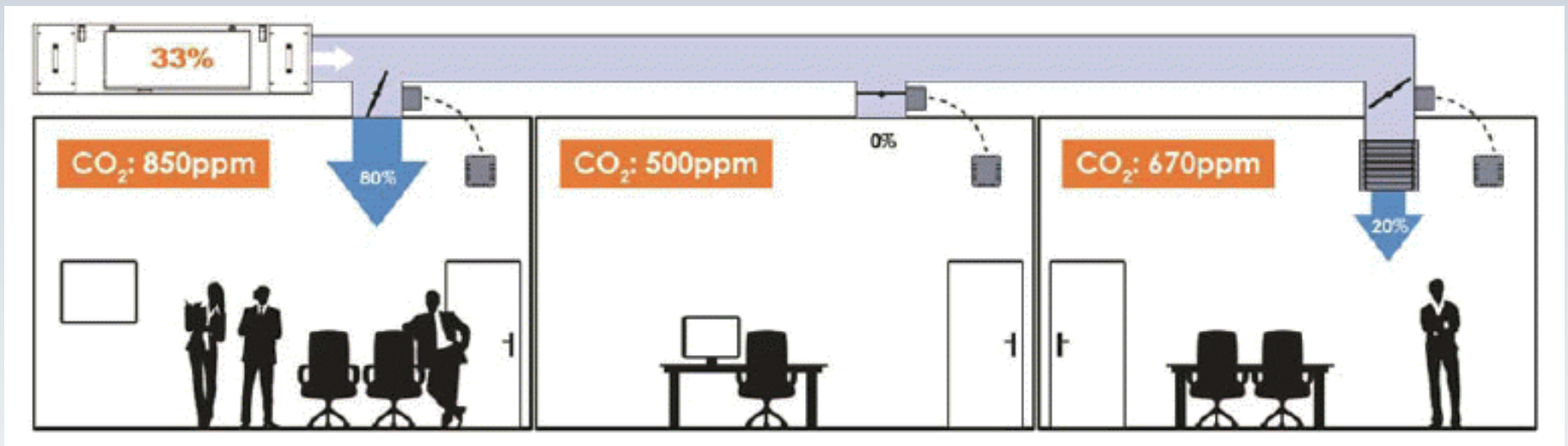
Požadavky na koncentraci CO₂

Stát	Maximální koncentrace CO ₂
Finsko	Venkovní koncentrace + 1500 ppm, řízené větrání 800 ppm
Německo	1000 ppm
Velká Británie	HSE < 5000 ppm, CIBSE < 1000 ppm
Norsko	1000 ppm
Estonsko	1000 - 1500 ppm

ČSN EN 13779 – Koncentrace CO₂ v místnostech

Třída kvality vnitřního vzduchu	Rozdíl koncentrace CO ₂ proti koncentraci ve venkovním vzduchu [ppm]	
IDA 1 – vysoká	< 400	350
IDA 2 – střední	400 - 600	500
IDA 3 – středně nízká	600 - 1000	800
IDA 4 – nízká	> 1000	1200

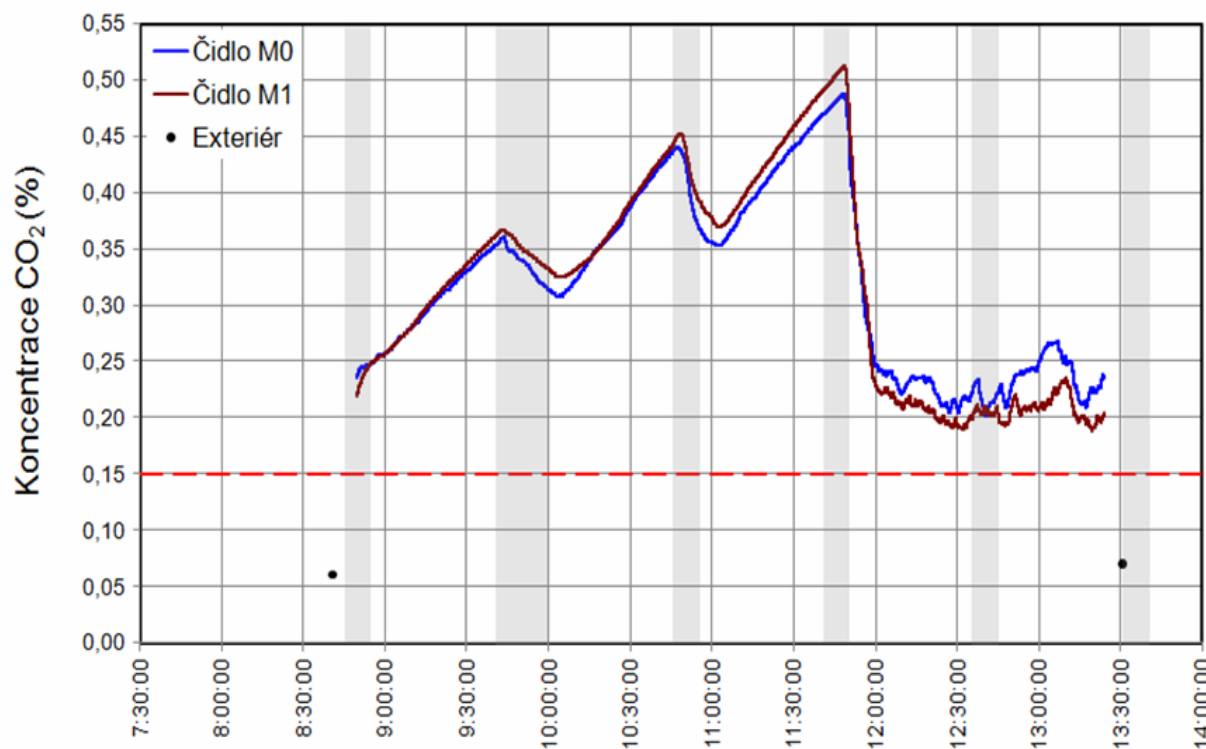
Řízené větrání podle koncentrace CO₂

MĚŘENÉ KONCENTRACE CO₂ – základní škola

Produkce CO₂ (protokol č. 5)

Průběh koncentrace CO₂ měřené učebny základní školy - okna uzavřena

Průběh koncentrace CO₂ měřené učebny s nejvyšší dosaženou koncentrací. Měření probíhalo v listopadu, celou noc před výukou a během výuky byla okna uzavřena.

a) již při zahájení vyučování je koncentrace CO₂ vyšší než 1500 (ppm),

b) jasně patrný je vliv otevřených dveří během přestávky,

c) těsně před koncem vyučování je koncentrace CO₂ vyšší než 5000 (ppm),

d) koncentrace CO₂ ve venkovním prostředí je až 710 (ppm)

Větrání podle požadavků našich předků

Zásady a pokyny pro větrání škol

Třída musí být dostatečně větrána, aby školáci neusínali či nebyli myslí mdlé a vzdělávání jim prospívalo k radosti jich i jejich rodičů.

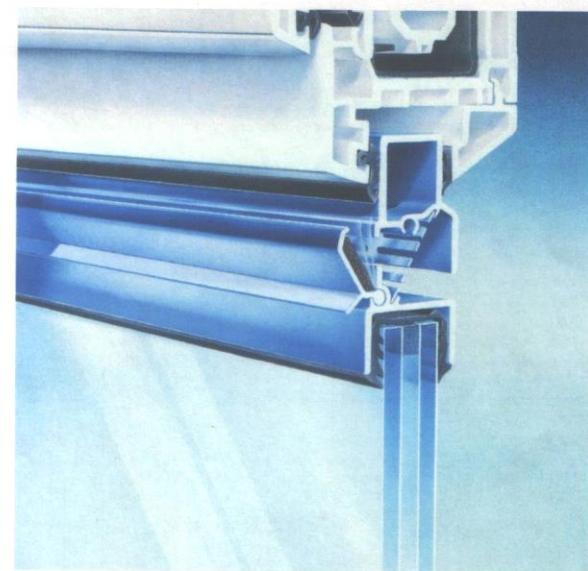
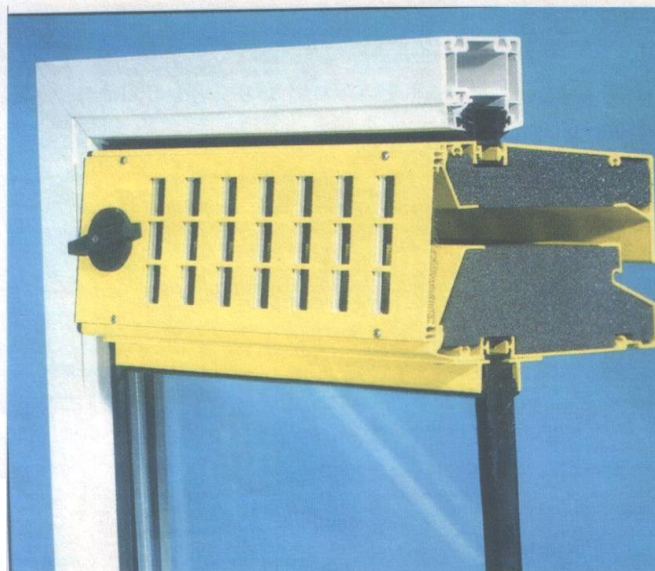
Ke kamnům musí být přiveden samostatně vzduch pro hoření zvenku.

Proto doporučujeme regulovat větrací klapky tak, aby se vzduch ve třídě podle stáří dětí vyměnil **3 - 4x** za vyučovací hodinu.

Potřebné množství venkovního vzduchu stanovené na základě vydechovaného CO₂ - v závislosti na věku žáka

předpis	Přípustná koncentrace CO ₂ [ppm]	Průtok vzduchu na žáka [m ³ /h]			
		3 – 6 let	6 - 10 let	10 – 15 let	15 – 18 let
		školka	1. stupeň ZŠ	2. stupeň ZŠ	SŠ
Vyhláška č. 410/2005 Sb.	-	20 - 30			
ČSN EN 15251	1200	-	14 - 36		
ÖNORM H 6039:2008	1200	-	15	19	24
VDI 6040-1	1000	-	26	31	31

**doplnění okenních konstrukcí
větracími elementy, které zajistí
kontrolovatelný a dostatečný přístup
vnějšího vzduchu při zachování
požadovaného akustického
komfortu interiéru**

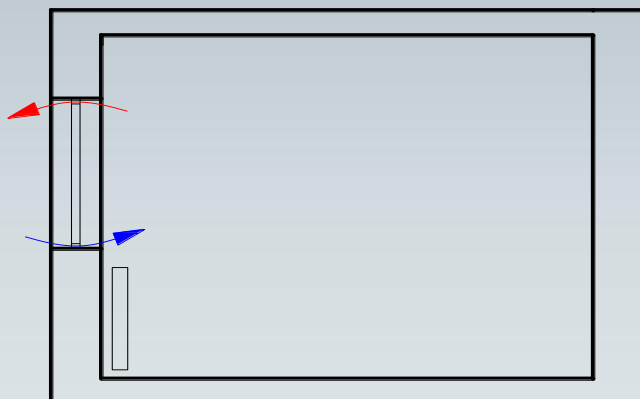
VĚTRACÍ ŠTĚRBINY

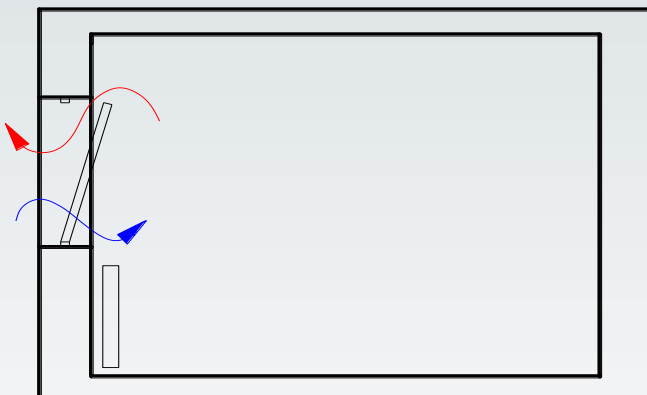
Gaudí 1905
Casa Batlló

Přirozené větrání

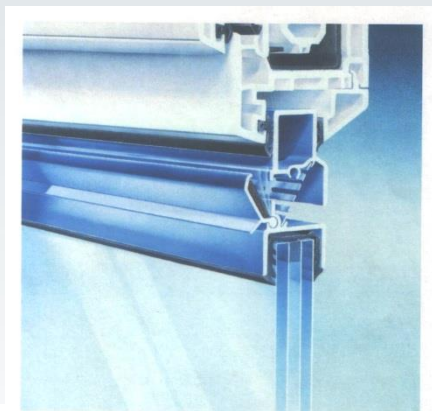
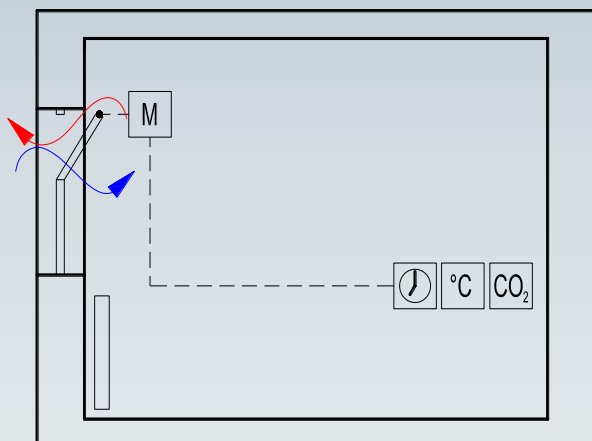
infiltrace – nefunkční

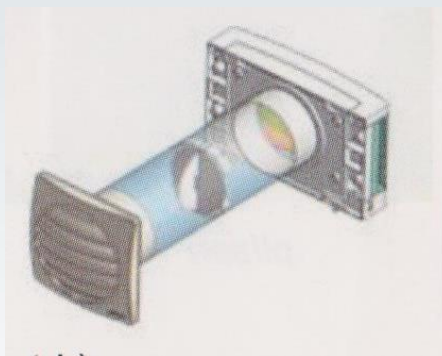
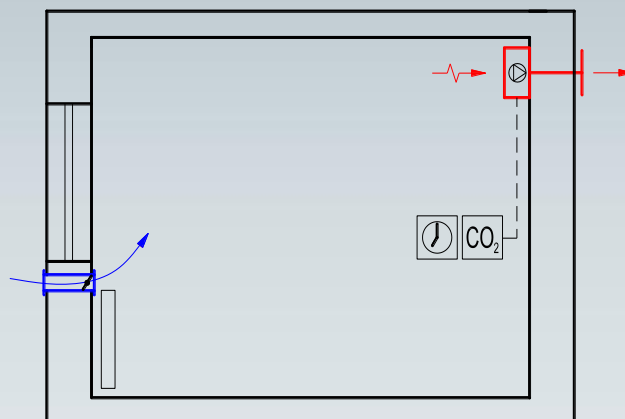
otevíratelná okna (tepelný diskomfort, proudění, rovnoměrnost ...)

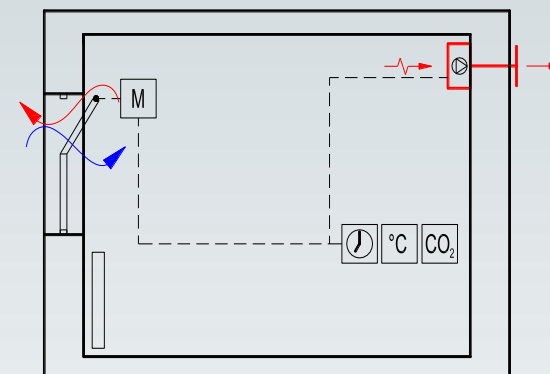
řízené přirozené větrání

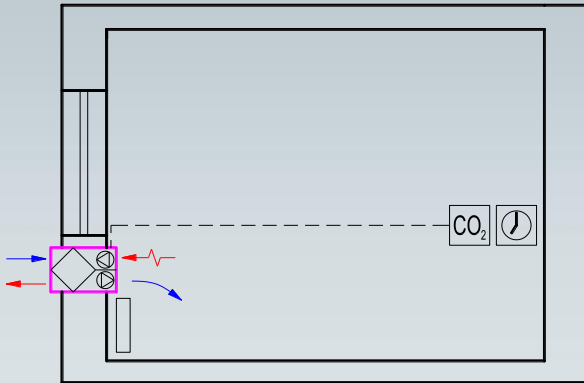
nucené podtlakové větrání

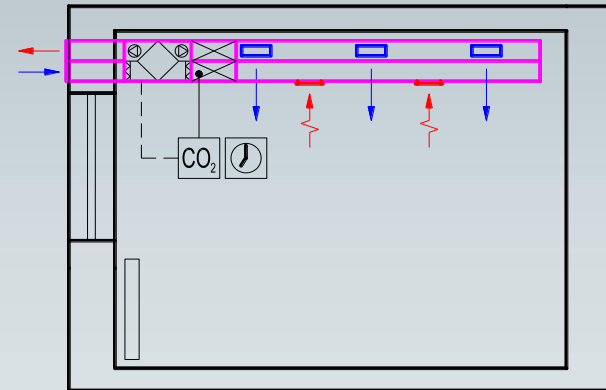
hybridní větrání

parapetní jednotka

podstropní jednotka

- hlučnost
- čištění
- provozní náklady

?

Operační program Životní prostředí 2014 – 2020

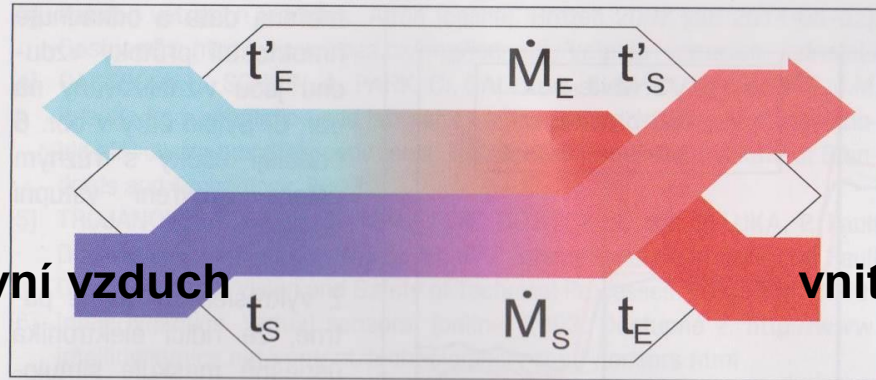
zaměřený na celkové nebo dílčí energetické renovace veřejných budov ....

Pokud je jedním z opatření projektu zlepšení tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budovy sloužící pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, **musí být v rámci projektu navržen systém větrání .....**

Operační program Životní prostředí 2014 – 2020

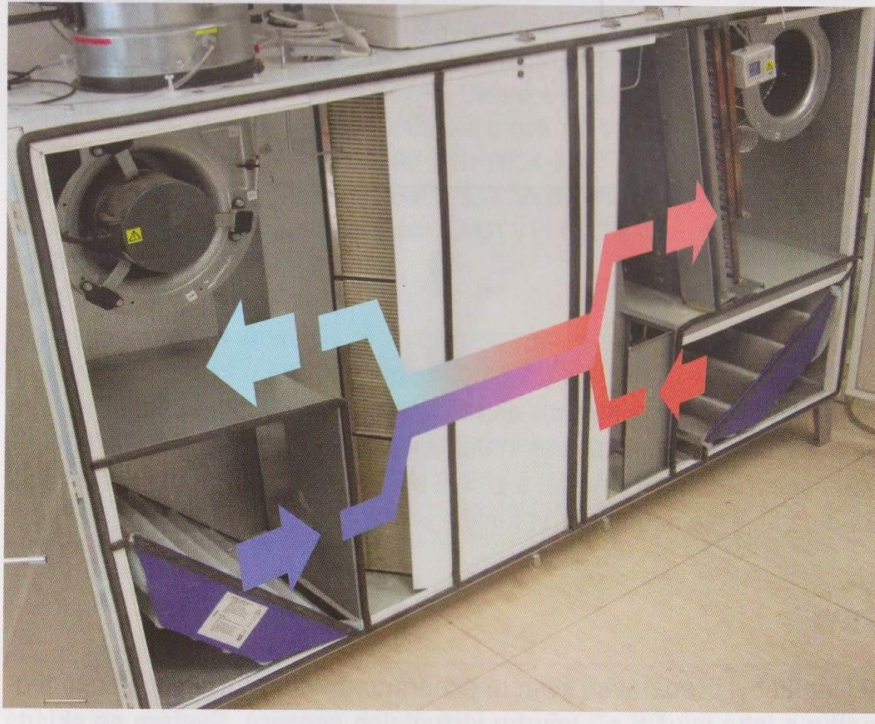
V případě realizace systémů nuceného větrání s rekuperací odpadního tepla musí být systém, **regulován dle množství CO₂ v místnostech prostřednictvím infračervených čidel, tzv. IR senzorů.**

VZT jednotka s rekuperací

venkovní vzduch

vnitřní vzduch

- provozní náklady
- údržba
- čištění

Větrání zdravotnických pracovišť

- **Běžná pracoviště** (NV č. 361/2007 Sb. ve znění NV č. 93/2012 Sb.)
- **Pobytové prostory** (vyhl. č. 6/2003 Sb., stavební vyhláška č. 20/2012 Sb.)
- **Definované čisté prostory** ?

Správná lékárenská praxe – příprava, úprava, uchování, příjem a výdej léčivých přípravků - **vyhláška č. 84/2008 Sb.**

- **Předepsaná třída čistoty pro jednotlivé prostory v závislosti na činnosti**
- **4 třídy čistoty A až D**
- **Použití laminárních boxů (práce s cytostatiky v laminárním boxu třídy A)**

Požadavky VYR-32, Doplněk 1

„Výroba sterilních přípravků musí probíhat v čistých prostorech ...“

Třída čistoty	Minimální přípustný počet částic /m ³ o velikosti rovné nebo větší			
	za klidu		za provozu	
	0,5 µm	5,0 µm	0,5 µm	5,0 µm
A	3 520	20	3 520	20
B	3 520	29	352 000	2 900
C	352 000	2 900	3 520 000	29 000
D	3 520 000	29 000	nedefinováno	nedefinováno

ČSN EN ISO 14644-1

Čisté prostory a příslušné řízené prostředí

Klasifikace čistoty vzduchu

Table 1 — Selected airborne particulate cleanliness classes for cleanrooms and clean zones

ISO classification number (<i>M</i>)	Maximum concentration limits (particles/m ³ of air) for particles equal to and larger than the considered sizes shown below (concentration limits are calculated in accordance with equation (1) in 3.2)					
	0,1 μm	0,2 μm	0,3 μm	0,5 μm	1 μm	5 μm
ISO Class 1	10	2				
ISO Class 2	100	24	10	4		
ISO Class 3	1 000	237	102	35	8	
ISO Class 4	10 000	2 370	1 020	352	83	
ISO Class 5	100 000	23 700	10 200	3 520	832	29
ISO Class 6	1 000 000	237 000	102 000	35 200	8 320	293
ISO Class 7				352 000	83 200	2 930
ISO Class 8				3 520 000	832 000	29 300
ISO Class 9				35 200 000	8 320 000	293 000

NOTE Uncertainties related to the measurement process require that concentration data with no more than three significant figures be used in determining the classification level

A →
B →
C →
D →

Čisté prostory ve zdravotnictví

Právně závazný předpis, ani doporučení norem neexistuje.

Postupuje se podle doporučení:

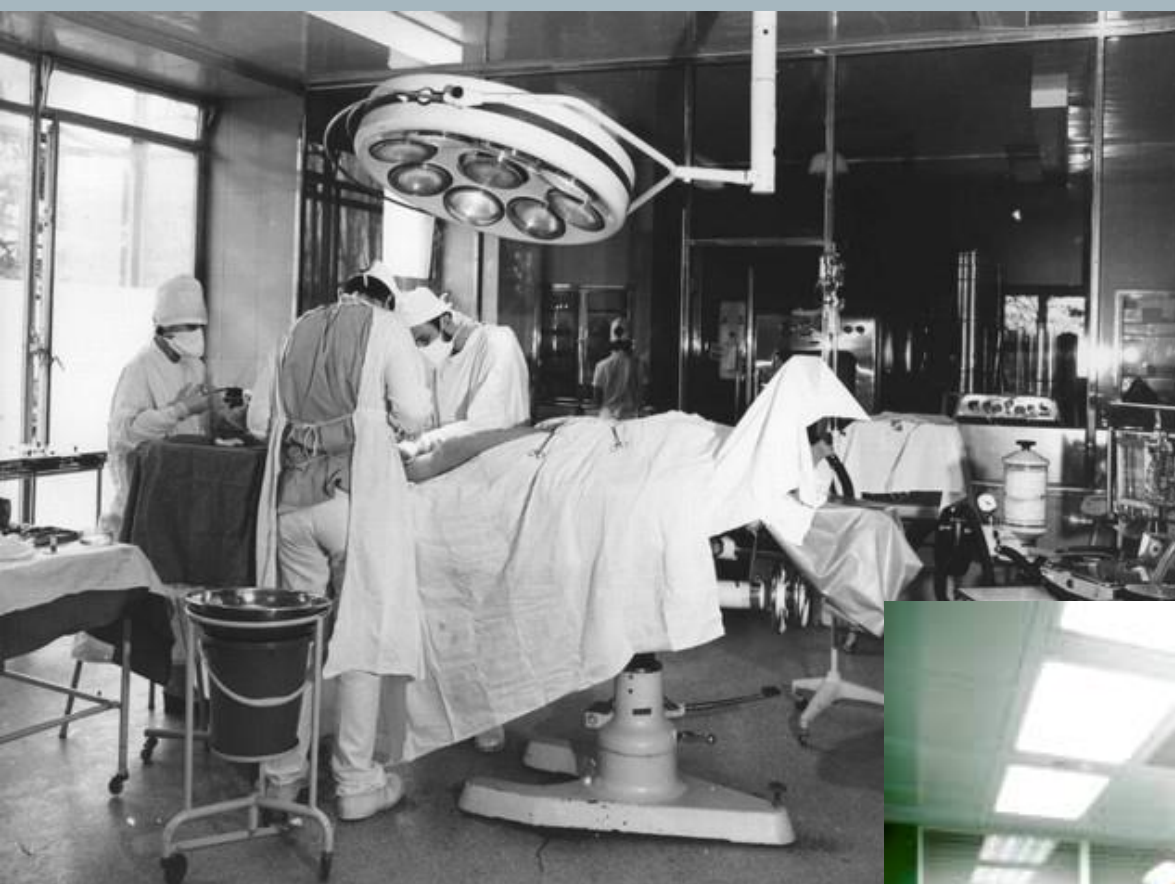
- **DIN 1946-4** Raumlufotechnische Anlagen in Krankenhäusern
- **ÖNORM H 6020-1** Lüftungstechnische Anlagen in Krankenanstalten
- **Richtlinien** für Bau, Betrieb und Überwachung von lufotechnische Anlagen in Spitälern (Švýcarsko)
- **ASHRAE předpisy**
- připravuje se **CEN/TR 16244 – technická směrnice Ventilation for Hospitals**

a je připravený podklad pro zařazení jednotlivých prostor zdravotnických zařízení do tříd čistoty – jako příkladový seznam

Typ prostoru	Označení čistého prostoru – tříd čistoty podle ČSN EN ISO 14644 / FS 209 E				
	5 / 100	6 / 1 000	7 / 10 000	8 / 100 000	>100 000 *
Superseptický operační sál	X	X			
Zázemí supersept. sálu			X		
Aseptický a septický operační sál			X		
Zázemí aseptických a septických operačních sálů				X	
Zámkový sál				X	
JIP popáleniny	X	X			
JIP transplantace		X			
JIP pooperační				X	
JIP interna					X
ARO			X	X	
Porodní box					X
Novorozenecká jednotka				X	
Angiografie				X	
RTG, CT, magnetická rezonance, endoskopie					X
Transfuzní odběrový box					X
Dialýza					X
Pokoje pacientů					X

OP sály

historie – větrání
oknem

současnost

laminární přívod vzduchu

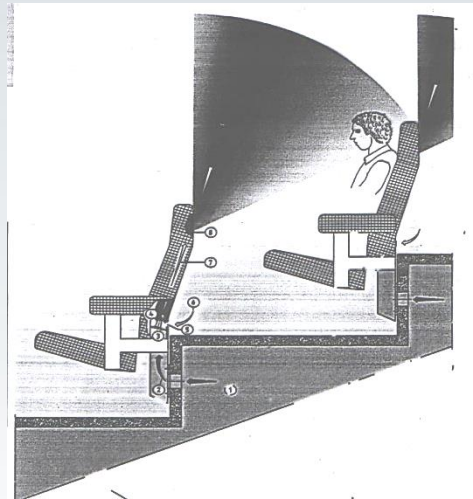

Klimatizace

tepelně vlhkovní úprava venkovního filtrovaného vzduchu

- * centrální
  - * zónová
  - * místní
- * jednotková

nízkotlaká
vysokotlaká

**Pozor, SPLIT systém
není klimatizace ! NENAHRADUJE VĚTRÁNÍ !!!!!**

Aseptický operační sál

odvod vzduchu a umístění KJ

přívod vzduchu

KRUISOVICKÉ PIVO
KARLOVY VARY
J. S. ROJBEK
KARLOVY VARY

MEVY
SAQUILA
Sombiero Negro 40r
- Arriba 40r
- Agavida 33r
- Sierra 30r
- El Jimador 60r
- Olmeca 50r

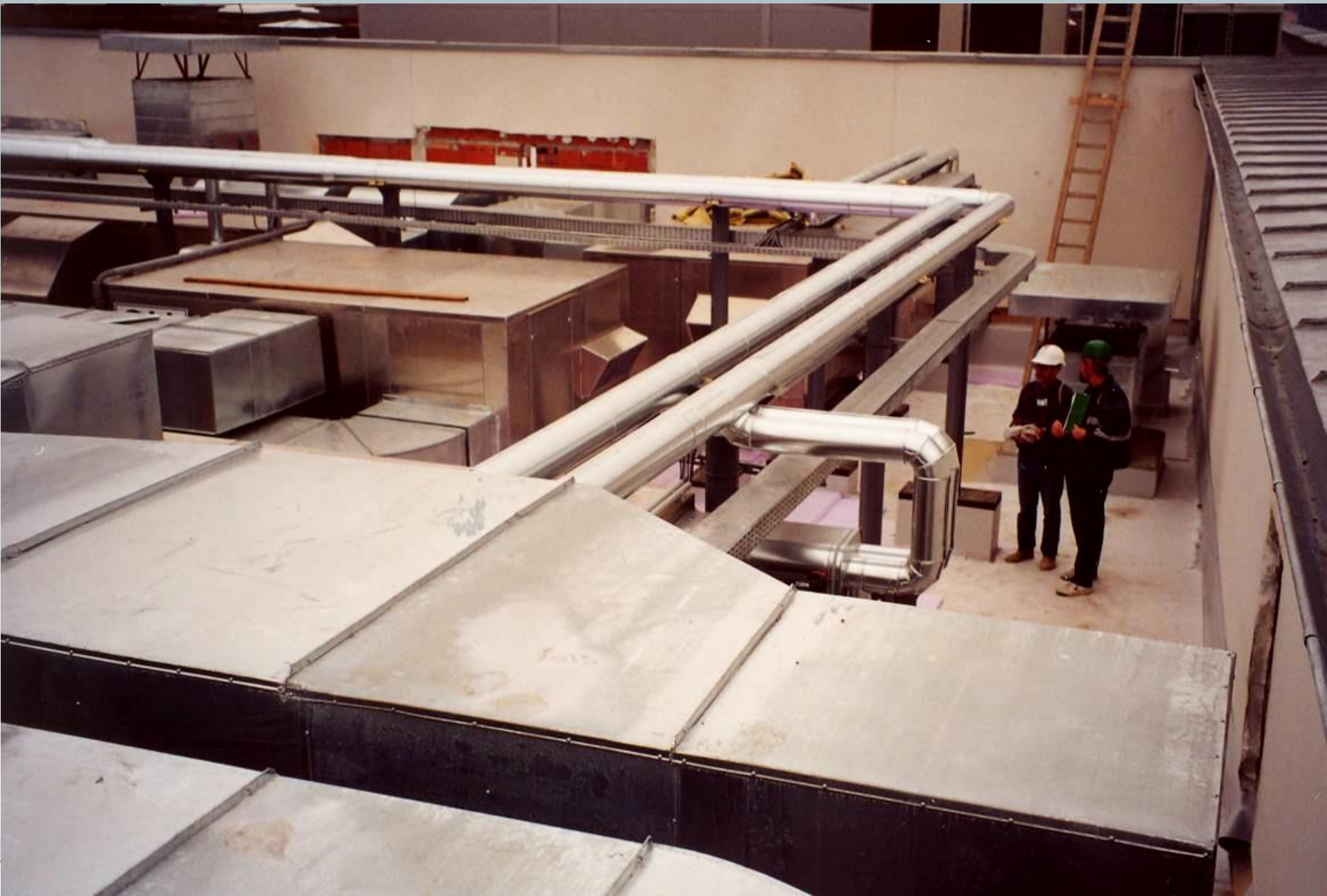

Problémy s klimatizací

- **Investiční náročnost, stavební požadavky**
- **Provozní náročnost, včetně údržby**
- **Nelze přizpůsobit změně využití budovy nebo technologie**

- **Individuální nesnášenlivost klimatizovaného prostředí – SBS**

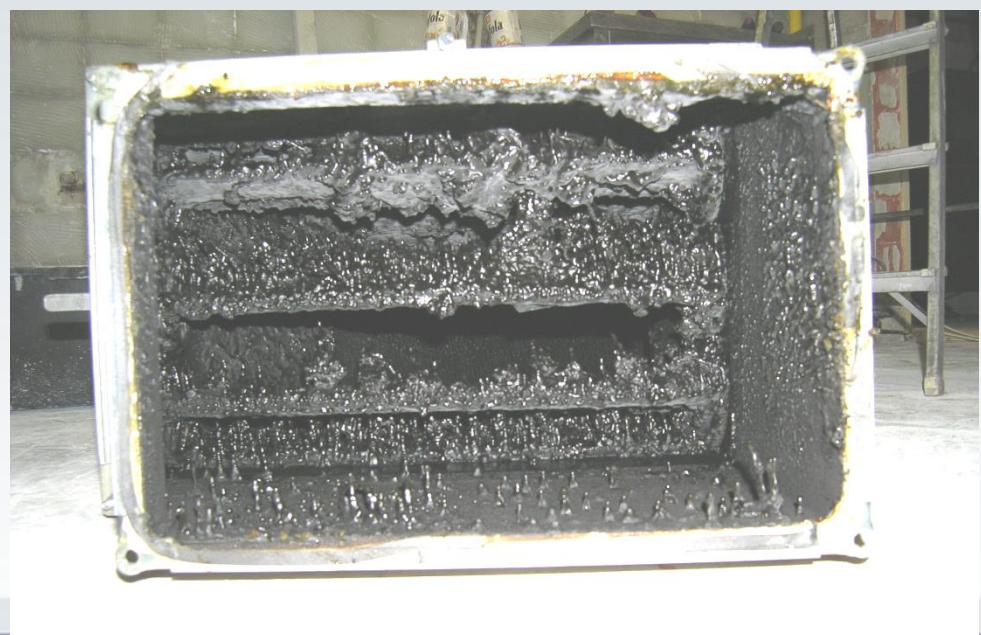
Strojovna VZT na střeše budovy

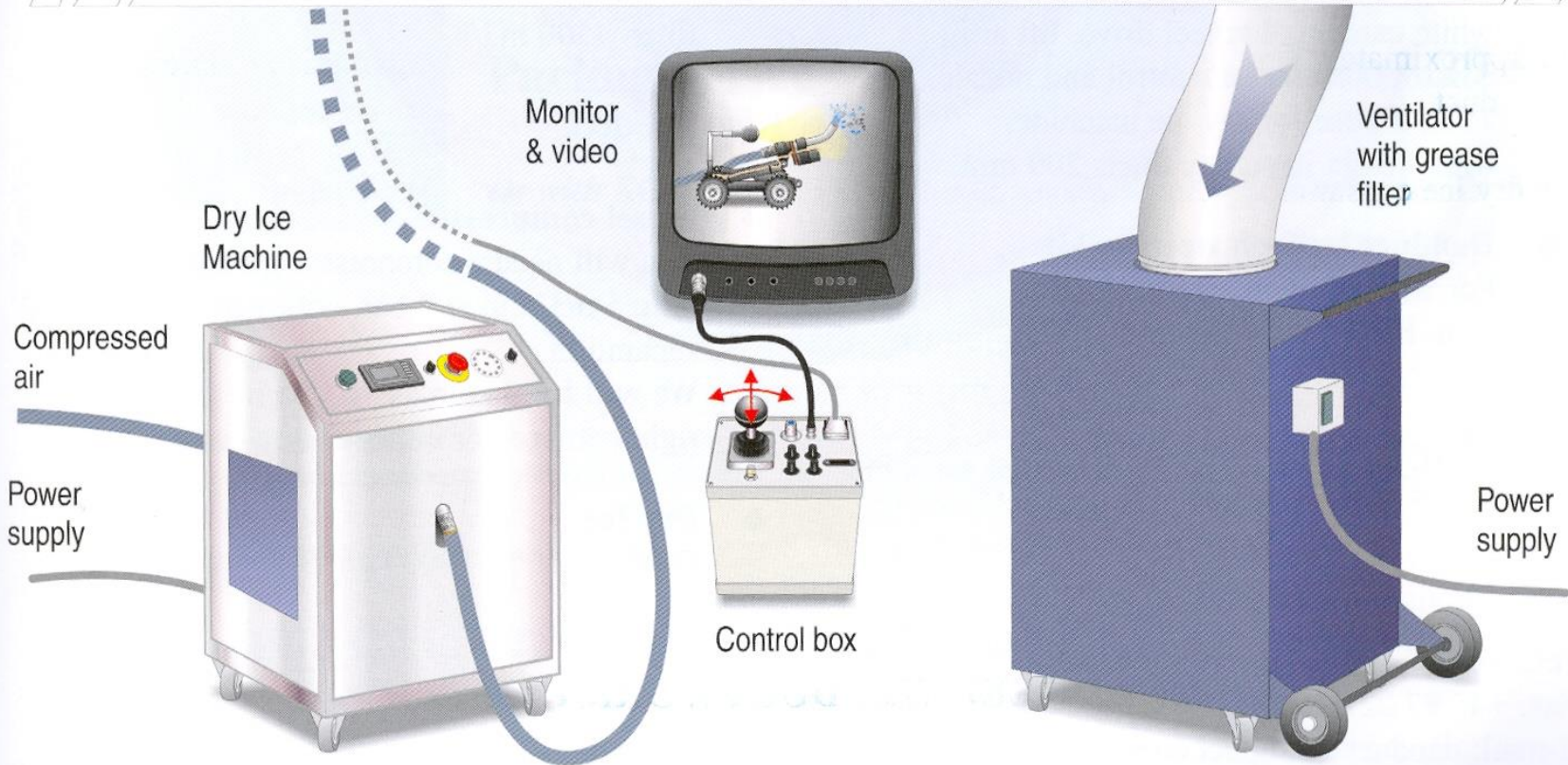
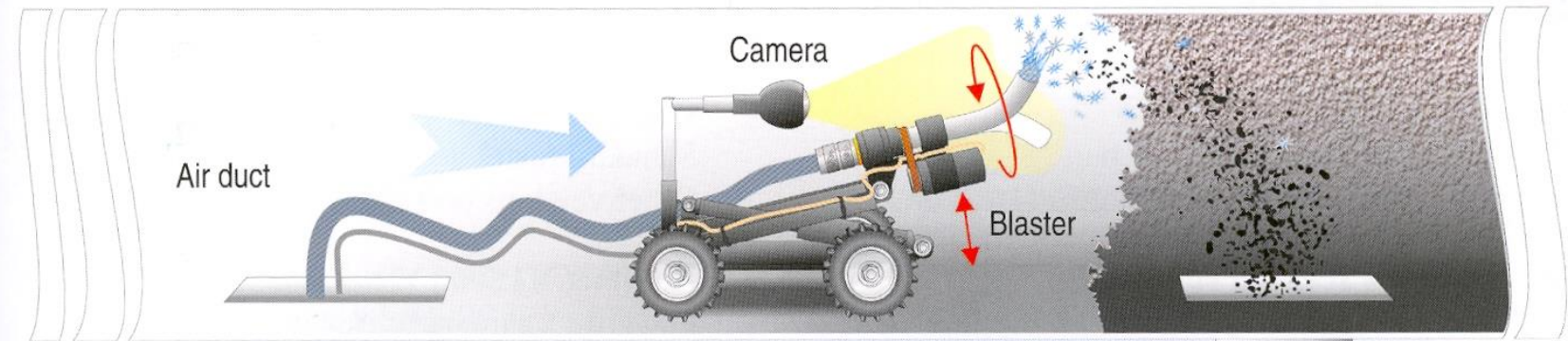
Údržba a čištění VZT

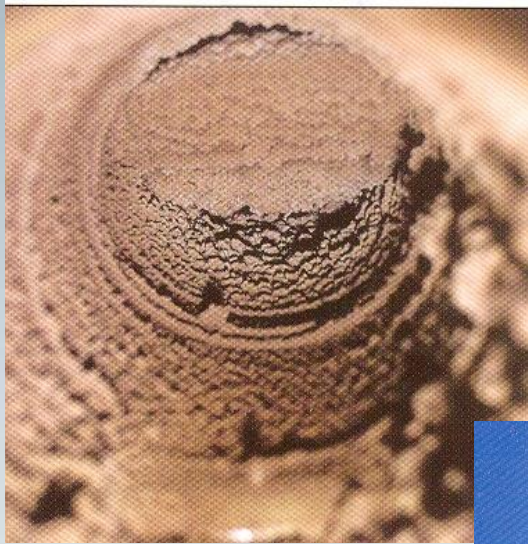
Není to jen výměna filtrů !

Čištění VZT

**Vyhláška č. 410/2005 Sb., ve znění vyhlášky
č. 343/2009 Sb., § 22, h)**

**Úklid v prostorách zařízení pro výchovu a
vzdělávání a provozovnách pro výchovu a
vzdělávání se provádí:**

***„Pravidelnou údržbou nuceného větrání nebo
klimatizace a **čištěním vzduchotechnického
zařízení** podle návodu výrobce nebo
dodavatele.“***

ČSN EN 15780

Větrání budov – Vzduchovody – Čistota vzduchotechnických zařízení

- ✓ **hodnocení potřeby čištění (vizuálně, měřením);**
- ✓ **stanovení četnosti čištění (obecné pokyny);**
- ✓ **výběr čisticí metody;**
- ✓ **hodnocení výsledku čištění.**

**Děkuji za pozornost a přeji krásný
zbytek dne**

